

Ibrahimi a.s. duhet t'u shërbejë si shembull besimtarëve në mospranimin e miqësisë as me të afërmit, nëse ata janë të besimit të gabuar. Nuk mund të merret si shembull Ibrahimi, për sa i përket lutjes së tij për babain e vet, pse ai pati shpresë se babai do të kthehet në besim të drejtë; mirëpo, kur vërejtë se ai edhe më tutje mbetet në idhujtari, hoqi dorë edhe prej tij.

Lidhja e miqësisë me ata jobesimtarë që nuk janë në armiqtësi me myslimanët, është e lejuar në lëmenj të ndryshëm të jetës.

SURETU ES SAFF KAPTINA 61

E zbritur në Medine, pas sures Et Tegabunu, ajete: 14

Përveç çështjeve të sheriatit islam, kjo sure shtron çështjen e luftës kundër armiqve të Zotit, të luftës për hirë të forcimit të fesë që e shpalli Ai dhe të lartësimit të fjalës së Tij.

Lavdëron besimtarët e rreshtuar si mur graniti për hirë të ngritjes së simbolit të së vërtetës së shpallur nga i madhëruari.

I bën një vështrim qëndrimit kokëfortë të jehudive kundër mësimëve të Musait dhe të Isait a.s.

Vërteton se është ligj i Zotit ta ndihmojë të vërtetën dhe vë në tallje atë që përpiqet t'i kundërshtojë, e si shembull sjell atë qyqarin që me frymën e gojës së vet mundohet ta shuajë dritën e diellit.

Në fund i thërret besimtarët që ta ndihmojnë rrugën e fesë që e caktoi Zoti, ashtu si e ndihmuan edhe havarijjet Isain.

Quhet: "Suretus Saffi" - kaptina e rreshtave, ngase flet për rreshtat e fortë të besimtarëve në luftë kundër armikut.

12. O Pejgamber, kur të vijnë besimtarët që të të japin besën se: nuk do t'i shoqërojnë asnjë send Allahut; se nuk do të vjedhin; se nuk do të bëjnë kurvëri; se nuk do t'i mbysin fëmijët e tyre; se nuk do të gënjejnë me

* Në marrëveshjen e Hudejbisë ndërmjet Pejgamberit dhe idhujtarëve, ka qenë përfshirë pika: kush shkon prej myslimanëve në Mekë, idhujtarët mekas nuk ishin të obliguar ta kthejnë atë, e kush u vjen myslimanëve nga banorët e Mekës, këta ishin të obliguar ta kthejnë. Erdhi Ymmi Kulsum binti Ukbete bin Muit si emigrante e shpërngulur te Pejgamberi, e pas saj erdhën ta kërkojnë dy vëllezërit e saj Amari dhe Velidi. I thanë Pejgamberit t'ua kthejë sipas pikës që përmbante marrëveshja, e Pejgamberi u tha se ai kusht ka qenë për burra e jo për gra. Ky rast është shkas i zbritjes së ajetit në fjalë, e myslimanët nuk janë të obliguar t'i kthejnë gratë e shpërngulura te jobesimtarët, pasi të vërtetohet se ato janë të sinqerta në besim. Besimtarja nuk është hallall për idhujtarin e as idhujtari nuk është hallall për besimtarin, andaj ato nuk kthehen. Myslimanët mund të martohen me to pasi ta kryejnë kohën e caktuar për pritje, e vlerën e kurorës t'ua kthejnë idhujtarëve, por edhe idhujtarët janë të obliguar t'ua kthejnë vlerën e kurorës grave të ikura prej myslimanëve e të shkuara te ta. Nëse ndonjë grua shkon të idhujtarët dhe ata nuk i kthejnë vlerën e kurorës, myslimanët, kur t'u vijë radha të paguajnë për gratë e idhujtarëve, ua ndalin vlerën e kurorës së asaj gruaje dhe ia japin burrit të saj.

Kur Pejgamberi çliron Mekën, vijnë edhe gratë të zotohen para tij për sinqeritetin e tyre në besim. Pejgamberi kërkon prej tyre të largohen prej zakoneve të kohës së injorancës dhe ua numëron disa kushte ashtu si urdhëron Kur'an.

Me ndihmën e Zotit, përfundoi përkthimi dhe komentimi i sures El Mumtehinetu. Lavdëruar qoftë Allahu i madhëruar!

ndonjë shpifje për (fëmijën e huaj që kanë marrë) se është i tyre; dhe se nuk do të të kundërshtojnë në atë që i urdhëron, atëherë, prano zotimin e tyre dhe lute Allahun t'i falë ato, se Allahu është mëkatfalës dhe mëshirues.

13. O ju që keni besuar, mos u miqësoni me një popull që Allahu ka shprehur hidhërim kundër tij, popull që ka humbur shpresën ndaj botës së ardhshme, ashtu si nuk kanë shpresë jobesimtarët prej të vdekurve (që do të ngjallen) në këtë botë, ose në ringjallje (në botën tjetër)!*

SURETU ES SAFF

*Me emrin e Allahut, Mëshiruesit,
Mëshirëbërësit!*

1. Allahun e madhëroi çka ka në qiej dhe çka ka në tokë, e Ai është mbizotëruesi, i urti.
2. O ju që besuat, pse po e thoni atë që nuk e punoni?
3. Tek Allahu është shumë e urrejtja ta thoni atë që nuk e punoni!
4. Allahu i do ata që luftojnë në rrugën e Tij të rreshtuar si të jetë ndërtesë e fortifikuar.
5. Dhe, (rikujto) kur Musai popullit të vet i tha: "O popull imi, pse më shoqësoni kur e dini se me të vërtetë unë jam i dërguar i Allahut te ju!" E kur ata u shmangën (nga e vërteta), Allahu i largoi zemrat e tyre, pse Allahu nuk e vë në rrugë të drejtë popullin e prishur.

6. Dhe, kur Isai, bir i Merjemes tha: “O beni israilë, unë jam i dërguar i Allahut te ju, jam vërtetues i Tevratit që ishte para meje dhe jam përgëzues për një të dërguar që do të vijë pas meje, emri i të cilit është Ahmed!” E kur ai u erdhni atyre me argumente të qarta, ata thanë: “Kjo është magji e hapët”.

7. E kush është më mizor se ai që për Allahun shpif gënjeshtëri, kur ai thirret për në fenë islame; po Allahu nuk i ofron udhëzimin për në rrugën e drejtë popullit zullumqarë.

8. Ata duan ta shuajnë dritën e Allahut me gojë të tyre, po Allahu e plotëson (e përhap) dritën e vet, edhe pse e urrejne jobesimtarët.

9. Ai (Allahu) është që e dërgoi të dërguarin e vet me udhëzim të qartë e fé të vërtetë për ta bërë mbizotërues mbi të gjitha fetë, edhe pse idhujtarët e urrjnë.*

10. O ju që keni besuar, a t’ju tregoj për një tregti të bujshme që ju shpëton prej një dënimi të dhembshëm:

11. T’i besoni Allahut dhe të dërguarit të Tij, të luftoni në rrugën e Allahut me pasurinë tuaj dhe me veten tuaj, e kjo është shumë më e dobishme për ju, nëse jeni që e dini.

12. Ai (Allahu) iu falë mëkatet tuaja, ju shpice në xhennete nëpër të cilat rrjedhin lumenj dhe në pallate të bukura në xhennetet e amshueshme, e këto janë ai suksesi më i madh.

13. Edhe të tjera që ju i dëshironi ndihmë prej Allahut dhe fitore e afërt, e pra, përgëzoji besimtarët!

14. O ju që besuat, bëhuni ndihmëtarë të Allahut, si Isai biri i Merjemes

havarijunëve (besimtarëve të vet të sinqertë) u pat thënë: “Kush është ndihmëtar imi për në rrugën e Allahut? Havarijunët i thanë: “Ne jemi ndihmëtarë të rrugës së Allahut!” E një grup prej beni israilëve besoi, e një grup refuzoi, e Ne, ata që besuan i përkrabëm kundër armikut të tyre dhe ashtu u bënë ngadhënjyes.*”

* Allahun e madhëron dhe e lartëson me atë gjuhën e vet çdo qenie e send në qiej e tokë si: engjëjt, njerëzit, bimët, trupat e ngurtë etj.

Gjëja më e përbuzur tek Allahu është mospërputhja e fjalëve me vepra. Si duket kjo është një vërejtje e madhe ndaj besimtarëve, të cilët thoshin se do të dëshironin të dinin se cila vepër është më e dashura tek Allahu dhe për atë vepër do ta flijonin edhe pasurinë edhe shpirtin. Kur u ftuan në luftë kundër armikut të Zotit dhe të tyre, disa nuk e pëlqyen luftën, andaj u bëhet ky qortim. Por nuk duhet kujtuar se ky qortim ka pasur të bëjë vetëm me ta; ky është parim islam, sipas të cilit, njeriu është i obliguar ta zbatojë premtimin, ta realizojë atë që flet. Pejgamberi ka thënë: “Simptomtet e munafikut janë tri: kur premtion e thyen premtimin, kur flet diç gënjën dhe kur i besohet diç, bën hile!”

Populli i Musait e shqetësonte duke i shpifur: është i sëmurë prej bruhut, shko ti e lufto me Zotin tënd, kurse ne po rrimë këtu, bëna një zot si viji i atyre që e adhuronin, e përgatitën një grua që i shpifi për amoralitet. Një popull i tillë nuk e meritoi ndihmën e Zotit për udhëzim në rrugë të drejtë.

Isai nuk e thërret atë popull: “O populli im”, sikurse e thirri Musai, sepse Isai nuk ishte i origjinës së tyre, nuk kishte babë nga ata, andaj i thërret: “O beni israilë”. Ai u thotë se jam i dërguar i Zotit, i besoi librat e mëparshëm dhe ju sjell një lajm të gëzueshëm se pas meje do të vijë një pejgamber Ahmed - falënderues dhe mirënjohës i madh ndaj Zotit. Por kur u solli argumente e mrekulli, ata i thanë se këto janë magji. I thanë =

= Isait - sipas mendimit të shumicës së interpretuesve të Kur'anit, e ka mendime se i thanë Muhammedit.

Allahu përmes të dërguarit të vet e thërrret njeriun në fenë e drejtë, në fenë islame, e ai i konsideron gënjeshtër e magji argumentet e Allahut dhe përpiqet ta fikë dritën e Allahut, Kur'anin, duke i quajtur magji; mirëpo, Allahu e ngriti lart dritën e vet mbi të gjitha besimet e tjera të kota, e kompletoi dhe përsosi, edhe pse e urrejtën mohuesit që konsiderohen njerëzit më mizorë.

** Zoti i madhëruar i njofton besimtarët për fitimin më të madh të cilin do ta arrijnë nëse vazhdojnë të jenë besimtarë të denjë e të sinqertë dhe nëse do të luftojnë me mall e shpirt për rrugën e Zotit. Sipas Fahu Raziut, lufta është tri llojesh: luftë me veten dhe epshin e vet, luftë ndërmjet vetes dhe krijesave të tjera, duke iu shmangur lakmisë e duke u sjellur but e mëshirshëm ndaj të tjerëve dhe luftë për ta ndihmuar të vërtetën e shpallur prej Zotit.

Havarijunët ishin më të zgjedhurit, të cilët i besuan Isait dhe e ndihmuan, por beni israilët u dhanë në dy grupe; disa e besuan, kurse të tjerët nuk e besuan, e Allahu i ndihmoi besimtarët dhe i mundën me fakte dhe luftë kundërshtarët që ishin jehudi. Zoti gjithnjë ndihmon besimtarët kundër atyre që shtrembërojnë besimin dhe mbesin jashtë rrugës së vërtetë.

Me ndihmën e Zotit, mori fund përkthimi dhe komentimi i sures Es Saffu. I lavdëruar prej çdo kujt është Allahu i madhëruar!

SURETU EL XHUMUA

KAPTINA 62

E zbritur në Medine, pas sures Saffi, ajete: 11

Edhe kjo sure Muhammedit i është shpallur në Medine dhe rrah çështje të sheriatit islam, trajton sidomos çështjen e namazit të xhumasë.

Në fillim i bëhet një vështrim dërgimit të Pejgamberit , si vulë e të gjithë pejgamberëve, dërgimit të Muhammedit, birit të Abdullahut, me të cilin Zoti i madhëruar i shpëtoi njerëzit prej errësirave të idhujtarisë dhe e nderoi mbarë njerëzimin e botës. Menjëherë pas një hyrjeje të shkurtër, flitet për jehuditë, të cilët u obliguan me dispozitat e Tevratit, por ata refuzuan mësimet dhe Tevratin e hodhën pas shpine, ashtu që i përngjajnë gomarit që bart thesar të madh të librave, por nuk përfiton tjetër, pos lodhjes e mundimit.

Quhet: "Suretul Xhumuati" - ngase besimtarët porositen të braktisin të gjitha punët e tjera kur thërret ezani i xhumasë, të shkojnë në namaz e të mos i preokupojë ndonjë tregti a punë tjetër.